

Володимир Дуб

канд. тех. наук, доцент,
доцент кафедри готельно-ресторанного та туристичного бізнесу,
Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон

Олег Терешкін

докт. тех. наук, професор,
професор кафедри кафедра міжнародної електронної комерції та
готельно-ресторанної справи,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна, м. Харків

Дмитро Крамаренко

канд. тех. наук, доцент,
доцент кафедри готельного і ресторанного бізнесу
Харківський національний економічний університет
імені С. Кузнеця, м. Харків

РУЙНУВАННЯ КАХОВСЬКОЇ ГЕС ЯК СТИМУЛ РОЗВИТКУ АРХЕОЛОГІЇ ТА АРХЕОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ

Якщо поглянути на статтю 4 у Закону України «Про туризм», то ми не знайдемо такого виду туризму як «археологічний». В той же час розмістивши запит щодо археологічного туризму в різних пошукових системах мережі Інтернету нам запропонують достатньо велику кількість матеріалів де зустрічається словосполучення «археологічний туризм». Наприклад, пошукова система Google нам знайшла майже 2 млн. посилань (1 940 000) при запиті українською мовою та більше 70 млн. посилань (71 600 000) при запиті англійською мовою. Тобто на світовому туристичному ринку археологічний туризм, який пов'язаний з відвідуванням місцевості, поєднаної з археологією і археологічними розкопками, є досить популярним і займає достойне місце серед інших видів туризму.

В світі популярними є археологічні тури до Ізраїлю, Єгипту, Монголії, Лівану, Індії, Іраку, Перу, Мексики. В Європі археологічний туризм розповсюджений в Греції, Німеччині, Швейцарії, Англії,

Іспанії, Франції, Ірландії, Австрії, Швеції, Чехії, Шотландії, Італії та ін. [1, 2]. В Україні також є археологічні тури, але вони не численні [3].

Головним каталізатором розвитку археологічного туризму є наявність пам'яток археології та їх розкопок. Пам'ятки археології є важливою складовою частиною загальнокультурного простору України. Археологічна спадщина нашої батьківщини є, безперечно, невід'ємною складовою світової культурної спадщини. Протягом останніх тридцяти років незалежності різні наукові археологічні осередки країни плідно займались дослідженнями, експедиціями тощо [4]. Але після початку повномасштабного вторгнення військ РФ на українську землю археологічні дослідження дещо призупинились, хоча як кажуть: «немає лиха без добра». Так трапилось і зараз, а саме підрич Каховської греблі 6 червня 2023 року [5] призвів до вивільнення з водяного полону цікавої в археологічному сенсі території Великого луку.

Великий Луг це – історична назва місцевості, досить великих річкових плавнів, що в минулому існували на лівому березі Дніпра між Дніпром та лівою притоки Конки, а також протягнулась широкою смугою правобережжям від гирла річки Середня Хортиця. Плавні були покриті листяним лісом, рогозом і очеретом та мали площу понад 400 км² [6, 7]. Із спогадів старожилів відомо, що на Великому Лузі «зростали могутні дерева, а через дикі хащі й бурелом неможливо було пробитись ані кінному, ані пішому» [8]. Саме на даній території козаками вперше в Європі були створені штучні ліси, які висаджувались з військово-оборонною метою [5].

Дана історична місцевість в 1955-1957 роках була затоплена водами Каховського водосховища і понад 70-ти боків була у водному полі. Під час спорудження Каховського водосховища були затоплені семи козацьких Січей, які будувалися від XVI до початку XVIII століття [5], а саме:

- Томаківська Січ (існувала в 1564–1593 роках);
- Базавлуцька Січ (1593–1630);
- Микитинська Січ (1628–1652);
- Чортомлинська Січ (1652–1709);
- Кам'янська Січ (1709–1711) – частково затоплена;
- Нова (Підпільнецька) Січ (1734–1775).

На цій території затопленій водою Каховського водосховища знаходилися також древні скіфські кургани та пам'ятки попередньої бронзової доби. Мешканців даної місцевості навіть описував у своїх творах батько історії – Геродот [5].

Тобто дана територія, що звільнилась від водного полону повинна набути особливого заповідного статусу та після розкопок і досліджень проведених науковцями-археологами стати «магнітиком», який буде притягувати як вітчизняних любителів археологічного туризму так і закордонних.

Ключові слова: археологічний туризм, Великий луг, Запорізьська Січ, скіфи, розкопки.

Список використаних джерел:

1. Археологічний туризм, бідняцьких туризм (туризм в нетрі) – сучасні різновиди туризму [Електронний ресурс]. – URL: <https://jak.koshachek.com/articles/arheologichnij-turizm-bidnjackih-turizm-turizm-v.html>

2. Археологічний туризм [Електронний ресурс]. – URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

3. Основи пошуку скарбів. Археологічний тур «Скарбощукацтво. Перші кроки» [Електронний ресурс]. – URL: <https://planb.ua/uk/tour/osnovi-poshuku-skarbiv-arheologichnij-tur-skarboshukactvo-pershi-kroki/>

4. Гершкович Я. П. Археологія України за роки Незалежності / Гершкович Я. П., Гречко Д. С. – Київ : ІА НАН України, 2022. – 448с.

5. Підрив Каховської ГЕС: яка доля чекає на сакральне місце українського козацтва Великий Луг [Електронний ресурс]. – URL: <https://tsn.ua/exclusive/pidriv-kahovskoyi-ges-yaka-dolya-chekaye-na-legendarniy-velikiy-lug-2348743.html>

6. Великий луг [Електронний ресурс]. – URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

7. Карта «Великий Луг Запорозький у XIX столітті» та історичний нарис «Край козацької звитяги і надії» [Електронний ресурс]. – URL: <https://marganetz.wordpress.com/> Карта Великий Луг Запорозький у XIX столітті.

8. Супруненко В. П. Великий Луг Запорожский / Супруненко В. П. – Запорожье : Просвіта, 2015. – 248 с.